

Az MTA BTK TTI képviselői a közelmúltban franciaországi kapcsolatok fejlesztése céljából sikeres tanulmányúton vettek részt. Intézetünk vezetése már hónapokkal korábban felvette a kapcsolatot a legfontosabb lehetséges franciaországi partnereivel és előkészítette a látogatás részletes programját. A látogatáson Fodor Pál főigazgató, Pók Attila igazgató-helyettes és Tóth Ferenc tudományos főmunkatárs vettek részt. A program másfél napos párizsi és kétnapos nantes-i látogatásból, valamint tanácskozások sorozatából állt, amelyek során a következő évekre tervezett közösen megvalósítható projekteket vitatták meg.

A tanácskozások első napján – 2014. január 13-án – a küldöttség a franciaországi magyar és közép-európai történetírás három neves képviselőjével, Jean Bérenger professzorral, Kecskeméti Károllyal és Daniel Tollet-val ült le tárgyalni a Párizsi Magyar Intézet könyvtárában. Fodor Pál itt köszöntötte a három neves történészt, majd megköszönve a magyar történelem franciaországi terjesztése érdekében tett több évtizedes munkájukat, valamint a magyar történettudomány franciaországi lehetséges kitérés pontjai iránt érdeklődött. A francia partnerek – főleg Daniel Tollet felvetését támogatva – elsősorban olyan közös munkák megjelentetését szorgalmazták, amelyek az európai történelem nagy korszakainak közép-európai változatait mutatnák be. Ilyen lehetne egy sorozat, amely a reneszánsz, a barokk vagy a felvilágosodás történetét ábrázolná Közép-Európában. Ezt követően az intézet munkatársai Catherine Horel kollégánkkal (IRICE kutatóközpont tagja, link: <http://irice.univ-paris1.fr/>) találkoztak, akivel megvitatták a közelgő I. világháborús emlékülések problémáit és lehetőségeit. Szó esett a közelgő szarajevói emlékkonferencia szervezési gondjairól, illetve az ez év októberében Párizsban megrendezendő konferenciáról, amelyre a TTI előadókat delegálhatna. Catherine Horel bejelentette, hogy hamarosan megjelenteti Horthy Miklósról írt életrajzi munkáját, amely szinte egy időben jelenik meg franciául és magyarul. A kötet budapesti bemutatóját az idén ősszel a TTI-ben lehetne megszervezni. A nap folyamán még sikerült szót váltani Harai Dénessel is, aki a párizsi L'Harmattan kiadó *Histoire hongroise* sorozatát (link: <http://www.editions-harmattan.fr/index.asp?navig=catalogue&obj=collection&no=951>) gondozza.

2014. január 14-én délelőtt szintén a Párizsi Magyar Intézet könyvtárában zajlott megbeszélés Robert Frank professzorral a közösen szervezett szarajevói emlékkonferencia problémáiról, illetve a CISH Kínában 2015-ben sorra kerülő kongresszusának aktuális kérdéseiről. Ezután a delegáció a Sorbonne Egyetemen (Université Paris IV) találkozott Olivier Chaline és Jean Bérenger professzorokkal és megbeszélést tartott az *Histoire, Economie et Société* (link: <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/revue/hes>) folyóirat tervezett magyar történelmi száma tartalmáról. Ugyanaznap délután a következő megbeszélés az Ecole Militaire impozáns épületében, Georges-Henri Soutou akadémiussal folytatódott. A megbeszéléseken sikerült egyeztetni neves francia kollégánk közeli magyarországi látogatásának programját. Soutou professzor ez év május elején Budapesten tölt néhány napot, ennek keretében a Francia Intézetben egy könyvbemutatót vesz részt, intézetünkben pedig május 9-én tart egy előadást *La France et la première guerre mondiale 1914-1920: aspects politico-stratégiques* (Franciaország és az I. világháború: politikai és stratégiai aspektusok) címmel. A megbeszéléseken szó esett még közös kiadványokról az Institut de Stratégie Comparée intézet (link: <http://www.institut-strategie.fr/>) könyvsorozatában. A megbeszélés után sikerült még a párizsi Economica kiadó (link: <http://www.economica.fr/index.cfm>) igazgatójával, Jean Pavlevskivel is rövid munkamegbeszélést tartani, ahol a kiadó javaslatot tett egy magyarországi török háborúkat összefoglaló kismonográfia megjelentetésére.

Szintén január 14-én este zajlott a következő megbeszélés az EHESS és a Collège de France turkológiai központjában (CETOBAC, link: <http://cetobac.ehess.fr/>), ahol Nicolas Vatin, Frédéric Hitzel és Nathalie Clayer fogadta a magyar kollégákat. A megbeszélés során az ez év októberében Budapesten megrendezésre kerülő CIEPO kongresszus aktuális kérdéseitől a

közös kutatások lehetőségeit tekintették át. A francia fél javaslatára felmerült, hogy az intézetünk a jövőben fiatal kutatókat küldhet előadni az „Ottomans par eux-mêmes” (Oszmánok saját szemmel) szeminárium keretén belül.

Másnap reggel Nantes-ban folytatódott a program, ahol Michel Catala a nantes-i CRHIA intézet (link: <http://www.crhia.fr/>) igazgatója fogadta a küldöttséget. A nap folyamán sikerült találkozni a Nantes-i Egyetem külügyi rektorhelyettesével, aki támogatásáról biztosította a két intézet közötti tárgyalásokat és az együttműködés formális szerződésben való megfogalmazásáról is szó esett. Ezt követően a nantes-i Maison des Sciences de l’Homme Ange-Guépin (link: <http://www.msh.univ-nantes.fr/>) intézményben sikerült találkozni az intézményt vezető Martine Mespoulet asszonnyal, aki biztosította a magyar felet a támogatásáról a leendő kutatási programok és rendezvények során. Ezután az intézmény által befogadott ERC projekt (RELMIN, link: <http://www.relmin.eu/index.php/en/>) vezetőjével, John Tolan professzorral folytatódott a program, aki bemutatta a projekt tevékenységét, eredményeit és további fejlesztésének terveit. A RELMIN program további programjaiban természetesen számít a TTI kutatóira is. A nap utolsó programja az Institut d’Etudes Avancées intézetben (link: <http://www.iea-nantes.fr/fr/>) zajlott, ahol Samuel Jube igazgató úr beszélt az intézet céljairól és lehetőségeiről, valamint felvázolta a jövőbeli esetleges együttműködés lehetőségeit.

A következő nap délelőtt a Nantes-i Egyetem épületében sikerült találkozni a CRHIA kutatóintézet érdeklődő kutatóival. A tanácskozás kezdetén Fodor Pál bemutatta az MTA BTK angol nyelvű képes ppt prezentációját. Ezt követően az intézet új LABEX projektjének bemutatójára került sor (lásd a bemutató videóját: http://www.youtube.com/watch?v=hFC_qXb1C-U). A párizsi Sorbonne és a nantes-i kutatóintézet közös projektjének célja egy új európai történeti online enciklopédia elkészítése. Intézetünk vezetése felajánlotta segítségét a magyar és közép-európai történelmi szócikkek elkészítéséhez. Ezt követően a kutatók bemutatkozására és projektjeik bemutatására került sor. A konkrét tervek szintjén szó esett magyar kollégák delegálásáról a CRHIA által szervezett hamarosan megrendezendő I. világháborús konferenciára. Korábbi tárgyalásokon már eldőlt, hogy három nantes-i kolléga vesz részt az intézetünk részvételével szerveződő „Szentgotthárd-Vasvár 1664” nemzetközi konferenciára. A délután folyamán még lehetőség nyílt ellátogatni a Nantes-i Diplomáciai Levéltári Központba (*Centre des Archives Diplomatiques de Nantes*, link: <http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/photos-videos-et-publications/archives-diplomatiques-3512/archives-diplomatiques/lieux-de-conservation/nantes/article/centre-des-archives-diplomatiques>) is, ahol a francia külképviselet repatriált levéltárainak anyagait a helyezték el, és tették hozzáférhetővé a kutatók számára is. A levéltárban található budapesti, bécsi, római és konstantinápolyi francia követségek archívumai felbecsülhetetlen magyar vonatkozású forrásanyagot tartalmaznak. A nantes-i partnerintézményekkel való jelenleg előkészítés alatt álló együttműködési szerződés egyik fontos elemét képezi e források közös feltárása és feldolgozása. Az intézményt bemutató Anne-Sophie Cras főlevéltáros nem sokkal a látogatás után elküldte a levéltárban található Bartók Béla francia vízumkérelmének másolatát.

Összességképpen megállapítható, hogy a látogatás több fontos eredményt hozott intézetünk francia kapcsolatainak fejlődésében, amelyek segítségével a közeljövőben több francia kollégát köszönhetünk rendezvényeinken – köztük egy neves francia akadémikus is – és remélhetőleg több közös kiadvány lát majd napvilágot. Ezen kívül folyamatban van a nantes-i CRHIA és az MTA BTK TTI között egy hosszútávú együttműködési szerződés megszövegezése is, amely új távlatokat nyithat a kutatásokban az eddig feltáratlan külügyi források területén és a magyar történettudomány eredményeinek franciaországi terjesztésében.